

Re-Accredited by NAAC with 'A' Grade

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY

University Campus, Udhna-Magdalla Road, SURAT - 395 007, Gujarat, India.

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, ઉધના મગદલા રોડ, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૭, ગુજરાત, ભારત.

Tel : +91 - 261 - 2227141 to 2227146, Toll Free : 1800 2333 011, Fax : +91 - 261 - 2227141

E-mail : info@vnsgu.ac.in, Website : www.vnsgu.ac.in

-: પરિપત્ર :-

વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની સંલગ્ન હિન્દી વિષય ચલાવતી અનુસ્નાતક કોલેજોનાં આચાર્યશ્રીઓને જણાવવાનું કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ થી અમલમાં આવનાર પીએચ.ડી. પ્રવેશ પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ અંગે ચર્ચા કરતા હિન્દી વિષયની અભ્યાસસમિતિની તા.૨૮/૦૧/૨૦૨૦ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક:૩ અન્વયે નીચે મુજબ ભલામણ કરેલ છે જે ભલામણ વિનયન વિદ્યાશાખાનાં અધ્યક્ષશ્રીએ વિનયન વિદ્યાશાખાની મંજૂરીની અપેક્ષાએ વિનયન વિદ્યાશાખાવતી મંજૂર કરી એકેડેમિક કાઉન્સિલને કરેલ ભલામણ એકેડેમિક કાઉન્સિલએ તેની તા.૩૦/૦૬/૨૦૨૦ની સભાના ઠરાવ ક્રમાંક:૯૨ અન્વયે સ્વીકારી મંજૂર કરેલ છે. તેની જાણ સંબંધકર્તા શિક્ષકો અને વિદ્યાર્થીઓને કરવી, તદ્દઉપરાંત તેનો અમલ કરવો.

હિન્દી વિષયની અભ્યાસસમિતિની તા.૨૮/૦૧/૨૦૨૦ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક:૩

:: આથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ થી અમલમાં આવનાર પીએચ.ડી. પ્રવેશ પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ (પરિશિષ્ટ-૬ મુજબ) પીએચ.ડી નો કોર્સ વર્કના અભ્યાસક્રમ (પરિશિષ્ટ-૭ મુજબ)ને આખરી ઓપ આપવામાં આવ્યો અને તે મંજૂર કરવા વિનયન વિદ્યાશાખાને ભલામણ કરવામાં આવે છે.

એકેડેમિક કાઉન્સિલની તા.૩૦/૦૬/૨૦૨૦ ની સભાનાં ઠરાવ ક્રમાંક: ૯૨

:: આથી ઠરાવવામાં આવે છે કે, હિન્દી વિષયની અભ્યાસસમિતિએ તેની તા.૨૮/૦૧/૨૦૨૦ ની સભાના ઠરાવ ક્રમાંક : ૩ અન્વયે ભલામણ કરેલ અને વિનયન વિદ્યાશાખાના અધ્યક્ષશ્રીએ વિનયન વિદ્યાશાખાની મંજૂરીની અપેક્ષાએ સ્વીકારેલ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ થી અમલમાં આવનાર પીએચ.ડી. પ્રવેશ પરીક્ષાના અભ્યાસક્રમ, પીએચ.ડી કોર્સ વર્કનો અભ્યાસક્રમ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

(બિડાણ: ઉપર મુજબ)

ક્રમાંક:એકે/પરિપત્ર/૫૭૯૯/૨૦૨૦

તા. ૧૫/૦૭/૨૦૨૦

R. B. R. R.
2020/07/15

ઈ.ચા.કુલસચિવ

પ્રતિ,

૧. વિનયન વિદ્યાશાખાનાં અધ્યક્ષશ્રી,
૨. વિનયન વિદ્યાશાખા હેઠળની હિન્દી વિષયની તમામ અનુસ્નાતક કોલેજ આચાર્યશ્રીઓ
૩. પરીક્ષા નિયામકશ્રી, પરીક્ષા વિભાગ, વી.ન.દ.ગુ.યુનિવર્સિટી, સુરત.
- ૪) પી.જી. વિભાગ, વી.ન.દ.ગુ.યુનિવર્સિટી, સુરત.

.....જાણ તથા અમલ સારૂ.

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात विश्वविद्यालय, सुरत

पी-एच.डी. (हिंदी) प्रवेश परीक्षा 2020 का पाठ्यक्रम

Syllabus for Ph.D. (Hindi) ENTRANCE TEST-2020

इकाई-1 शोध-प्रविधि-

1. अनुसंधान का स्वरूप-अनुसंधान शब्द- विभिन्न पर्याय-अर्थ एवम् परिभाषा-अनुसंधान क्या है? अनुसंधान का महत्व-अनुसंधान की उपयोगिताएँ-प्रकृति एवम् क्षेत्र- उनकी उपयुक्तता।
2. अनुसंधान के प्रकार- साहित्यिक- आलोचनात्मक- काव्यशास्त्रीय- तुलनात्मक-ऐतिहासिक- भाषा-वैज्ञानिक- समाजशास्त्रीय।

इकाई-2 हिंदी साहित्य का इतिहास

1. आदिकाल-नामकरण, मुख्य विशेषताएँ, सिद्ध-नाथ-जैन साहित्य-प्रमुख रचनाएँ-पृथ्वीराज रासो, संदेशरासक, ढोला मारू रा दुहा, बीसलदेव रासो।
2. भक्तिकाल- भक्ति: परिभाषा-स्वरूप-विकास-भक्तिकालीन युगीन परिस्थितियाँ-संत-काव्य, सूफी-काव्य, राम तथा कृष्ण काव्य का विस्तृत परिचय-भक्तिकालीन विशेषताएँ।
3. रीतिकाल-नामकरण, युगीन परिस्थितियाँ, रीतिकाल की काव्यधाराओं की विशेषताएँ, प्रमुख कवि
4. आधुनिक युग-युगीन परिस्थितियाँ, आधुनिक युग का काल-विभाजन, भारतेन्दु, द्विवेदी, छायावाद, प्रगतिवाद, प्रयोगवाद तथा नयी कविता के प्रमुख कवि और विशेषताएँ। कहानी, उपन्यास, नाटक, निबंध, आलोचना का उद्भव और विकास तथा प्रमुख लेखकों का परिचय।

इकाई-3 काव्य शास्त्र एवम् साहित्यालोचन-

1. रस-संप्रदाय, रीति-संप्रदाय, वक्रोक्ति- संप्रदाय, ध्वनि-संप्रदाय, अलंकार संप्रदाय एवम् औचित्य संप्रदाय।
2. प्लेटो, अरस्तू, लॉजाइनस, ड्राइडन, वर्ड्सवर्थ, कॉलरिज, मैथ्यू आर्नल्ड, टी.एस.इलियट, आई.ए.रिचर्ड्स, ज्योर्ज लुकाच, एफ.आर.लीविस।
3. सिद्धांत और वाद-आभिजात्यवाद, स्वच्छंदतावाद, अभिव्यंजनावाद, मार्क्सवाद, मनोविश्लेषणवाद तथा अस्तित्ववाद- सामान्य परिचय व विशेषताएँ।
4. आधुनिक समीक्षा की विशिष्ट प्रवृत्तियाँ-संरचनावाद, शैलीविज्ञान, विखंडनवाद, उत्तर आधुनिकतावाद- सामान्य परिचय व विशेषताएँ।

इकाई-4 हिंदी भाषा एवम् भाषा-विज्ञान

1. प्राचीन, मध्यकालीन एवम् आधुनिक भारतीय आर्यभाषाएँ
2. हिंदी भाषा का उद्गम और विकास
3. हिंदी की उपभाषाएँ एवम् बोलियाँ
4. हिंदी का भाषिक रूप-सम्पर्क भाषा, राजभाषा, राष्ट्र भाषा, माध्यम भाषा, संचार भाषा, हिंदी की सांविधानिक स्थिति
5. देवनागरी लिपि

इकाई-5 हिंदी व्याकरण, प्रयोजनमूलक हिंदी एवम् हिंदी कम्प्यूटीकरण-

1. हिंदी व्याकरण-शब्द-भेद, स्वर-व्यंजन, संज्ञा, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया, कारक, लिंग एवम् वचन
2. प्रयोजनमूलक हिंदी-शब्द, परिभाषा, प्रयुक्तियाँ, पारिभाषिक शब्दावली
3. हिंदी कम्प्यूटीकरण।

++++

अंक विभाजन- इकाई-1 (05 अंक) इकाई-2 (15 अंक) इकाई-3 (10 अंक) इकाई-4 (10 अंक) इकाई-5 (10 अंक)

25/16
S.M. Bhatnagar
Bhatnagar

पाठ्यक्रम में से 50 वैकल्पिक प्रश्न पूछे जाएँगे। सभी प्रश्नों के अंक समान होंगे।

25/02/2020